

Előfizetési árak:

Égész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 „ — „
Negyedévre . 5 „ — „
Egy óra . . 1 „ 70 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda:
PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé-
re illető minden közlemény in-
tézendő.
—
Kéziratot vissza nem adunk
—
Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi föl

Kereskedők a hazai iparért.

Pécs, 1900. május 2.

Amíg Magyarország és Ausztria között fönnáll az az áldatlan gazdasági közösség, a melynek kifejezett célja Magyarország ipari fogyasztását biztosítani az osztrák ipar számára, viszonzásul a magyar nyerstermékeknek Ausztriába való szabad bevitelért, addig a magyar iparnak olyan erőteljes megizmosodásáról, hogy az teljesen és kifogástalanul födőzhessen csak a belföldi fogyasztás szükségleteit is, beszélni sem lehet.

Amit az állam e részben megtehet, mindössze abban áll, hogy külön állami kedvezményekkel mesterségesen támogat egyes ipari vállalatokat s a hatóságokat utasítja, hogy egyenlő feltételek mellett szükségleteik beszerzésénél a hazai ipar termékeit előnyben részesítsék. Mindez pedig vajmi keveset lendít a hazai ipar általános és egészséges kifejlődésén; mert mesterséges eszközökkel csak üvegházi növényt lehet produkálni, mely a szabad verseny viharában elpusztul, mihelyt mesterséges táplálásának forrásai elapadnak; azokat az egyenlő feltételeket pedig, a melyek a hatóságokat a hazai iparnak előnyben való részesítésére kötelezik, a mi fejletlen és nagyobb költséggel dolgozó, kisebb forgalmat elérő iparunk nem nyújthatja a fejlett osztrák iparral való korlátlan versenyben, vagy ha nyújtja, ez nem megizmosodására, hanem elvérzésére vezet a mi vállalkozóinknak.

Egyedül a társadalom az, mely a hazai iparnak intenzív pártolásával szám-bavehető lendületet adhat ennek, csak hogy ehhez áldozatkész lelkesedésre, ideális hazafiai sóvinizmusra van szükség s bizony sajnosan kell tapasztalunk, hogy ebben a tekintetben nagyon rosszul állunk; mert társadalmunk, melyet a kormánypárt három évtizedes politikai gyakorlatára mindig csak az opportunizmusra tanított s minden hazafias fölbuzdulást azzal fojtott el, hogy ez nem célszerű, nem hasznos, nem vall politikai érettségre,

egészen elvesztette fogékonyságát a nemzeti ideálok iránt s megszokta minden ténykedésében csak a hasznost, célszerűt, a magára nézve előnyöst keresni.

Ez a politikai irányzat ha nem is tette egészen ellenségévé a nemzeti és hazafias törekvéseknek társadalmunkat, elfojtotta benne mégis az áldozatkész lelkesedést, a mely eme törekvések megvalósítására szükséges s az apathikus közönység olyan állapotába sülyesztette, a mely az ujját sem mozdítja, hogy a hazafias ideálokat megvalósítani segítsen, hanem mindent csak a magas felsőbbstől vár, a melynek pedig szerencsétlen közjogi viszonyunk annyira megkötöti a kezét, hogy alólról jövő hatalmas és kényszerítő impulzus nélkül a nemzet gazdasági megizmosodásán sem munkálkodhatik sikerrel.

A mikor tehát társadalmi akciótól várjuk a hazai ipar eredményes fejlesztését, nem szabad a fogyasztó nagyközönység hazafias lelkesedésére számítanunk, mert az a maga megszokott opportunizmusában és fásult közönységében — egyes szórványos esetek kivételével — bizony nem töri magát a hazai ipar termékeiért, nem utasítja vissza a külföld gyártmányait, hanem elfogadja a származás kutatása nélkül azt, amit eléje tesznek ott, a hol szükségleteit beszerezni szokta.

Ez legalább a legáltalánosabb gyakorlat, mert az megint csak kivételes eset — bár elég gyakran fordul elő — hogy egyenesen külföldi forrásból szerezze be itthon is föltalálható szükségleteit, vagy, hogy a hazai kereskedőtől kifejezetten külföldi árut követeljen. Ilyen körülmények között világos, hogy kereskedőink azok, akik a hazai ipar föllendítésére legtöbbet tehetnek az által, hogy lehetőség szerint csak hazai iparcikkeket közvetítenek.

S ebben a tekintetben dicséretes példával szándékoznak előljárni a fővárosi kereskedők. A napokban tanácskoztak a fővárosi kereskedők egyesületének összes szakosztályai azokról a módozatokról, a

melyek a hazai ipar föllendítése érdekében a kereskedői kar részéről fogantatandók. Ennek a tanácskozásnak igen jelentős eredménye az volt, hogy az egyesület kimondta, miszerint összes tagjaihoz fölhívást intéz, a melyben a lelkekre köti, hogy a vevőközönségnek megvételre első sorban hazai cikkeket ajánljanak, a hazai gyárosoknak pedig az egyesület helyiségeit díjmentesen rendelkezésükre bocsátják munkáik kiállítására, hogy a tagok ily módon a cikkeket közelebbről megismerhessék. Ezenfölül az egyes szakmabeli bizottságok a gyárakat is fölkeresik, hogy a cikkeket a helyszínen megismerkedve, azok kívánatos minősége és kelendősege felől a gyárosokat fölvilágosítsák.

Mindaddig, míg hazai iparunk termékeit külön vámpolitikával meg nem védelmezhetjük az osztrák ipar inváziója ellen, ez az egyetlen hatásos módja iparfejlesztésünknek, mert lelkesedni nem tudó, közönys korunkban hasztalan elevenítjük föl azt a negyvenes években még hatásosnak bizonyult jelszót, hogy állítson föl minden magyar család háza küszöbén vámsorompót a külföldi cikkek ellen, most már arra van szükség, hogy a vámsorompót a kereskedők állítsák föl boltjuk küszöbén s ha a vevők ott csak magyar cikkeket fognak találni, azokat fogják vásárolni is.

Ezt pedig el lehet érni, ha kereskedőink megismerik a magyar ipar gyártmányait s a maguk részéről is fölvilágosítják gyárosainkat és iparosainkat a vevőközönység igényei és ízlése felől. Így kezük kézbe téve együttes erővel kiküzdhetik a hazai cikkek számára a kelendőséget. Hiszszük is, hogy a fővárosi kereskedők egyesületének akciója kellő méltánylásra fog találni a hazai kereskedő világban, nemcsak azért, mert az hazafias kötelesség, hanem azért is, mert ezt parancsolja a hazai kereskedővilágnak a saját anyagi érdeke is.

Ha föllendül és kellőképen megizmosodik a magyar ipar, az iparos vállalkozók s az általuk foglalkoztatott iparos mun-

István-pincze. — Dréher-féle söröde.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy az István-pincze vendéglőt átvettem és azt május 3-án, csütörtökön reggel megnyitom. Mindig friss-csapolású Dréher-sör. Valódi hazai borok. Kitűnő konyha. Kifőzés házon kívül. Figyelmes kiszolgálás.

==== Minden pénteken szegedi halászlé. ====

A n. é. közönség tömeges pártfogását kéri

tisztelettel

Baumgartner János vendéglős.

kasság viszont föl fogja lendíteni a magyar kereskedelmet, mert ez fokozott élet-szükségleteit a magyar kereskedelem közvetítésével fogja beszerezni, míg a külföldi cikkek közvetítésével a magyar kereskedő a külföldi iparos világnak juttatja azokat az anyagi eszközöket, amelyekkel az ottani kereskedőktől szerzi be kényelmi és életszükségleteit.

Senkinek sem áll tehát inkább érdekében, mint kereskedőinknek, életerős és vásárlóképes iparosközönséget teremteni s erre megmutatta az utat a fővárosi kereskedők egyesülete; most már csak kereskedőinken áll, hogy erre az utra lépjenek s azon kitarással haladjanak a kitűzött cél felé.

Munkácsy Mihály meghalt.

Pécs, 1900. május 2.

Az esztendő virágot fakasztó, gyümölcsöt hozó, kalászt érlelő legszebb szakának első napján, a derűs május hó elsején gyász érte Magyarországot.

Meghalt világhírű fia, Munkácsy Mihály, ki egyszerű asztalosinasból világhírű festőművész lett s alig egy negyedszázad alatt meghódította ecsetjével az egész világot, hogy ismertté tegye nevét s vele a magyar nevet, hol művelt ember él a föld kerekén.

Mikor felébredt benne az isteni szikra, mikor a megnyilatkozó zseni csak támogatásra várt, hogy az anyagi gondoktól megszabadulva a szellemieknek élhessen teljesen, akkor nem tudunk rajta segíteni. És kiment idegenbe s ott kereste a dicsőség utját ezer nélkülözés, ezer fáradság között. A hogy megtalálta, a hogy üstökösként tűnt fel neve a világhírességek égboltján, akkor már ő nem jött haza, mert tudta, hogy sokkal inkább megbecsüljük, ha távol van tőlünk, mintha közöttünk lakik. És azok, akik között él, nemcsak megbecsülik, de művészetére mellé az azt megillető fényt és gazdagságot is meg tudják adni.

Ő volt a mai korban a legnagyobb genre festő s mint történelmi és vallási képfestő pedig Rembrandt mester óta utolérhetetlen. És miként Pécs büszkesége, Zsolnay Vilmos, a magyar műiparnak, azonkép ő, az egész világ híressége, a magyar népéletnek is

dicsőséget szerzett a külföld előtt. S épen ezért maradt magyar teljes ízében. De míg a németek már első diadalakor meghívták magukhoz, mi magyarok nem voltunk képesek reá, hogy itthon biztosítottunk volna számára zsenijének megfelelő teretnumot. S kint kellett neki maradnia idegenben s a világhírű dicsőség közepette a hogy alkotta mesterműveit, azonképen közeledett testi szervezete a meggyengüléshez.

S mikor már mi is mondhattuk azt, hogy jöjjön haza, — ő nem jöhetett. Megbénult a szelleme s az idegbetegség megtörte a testét.

És meghalt a gyümölcsérlelő nyár közeledtét jelző szép május első napján.

Meghalt, hogy a holttestét haza hozhassuk legalább s itthon a nemzet kegyelete vegye körül.

Nagy szellemének nagy alkotásai már ugyanis régen az egész világ köztulajdonává váltak.

*

Az ősrégi magyar dicsőség egyik mai hirdetője, Munkács város, vallhatja büszkén szülőföldjének Munkácsy Mihályt. Ott született az erdősvölgyes, bércei Bereg megye e szép városában, mely helyen ezelőtt ezeréves a Kárpátokon átkelő ősmagyarok megpihenés s az első várat emelvé, elnevezték a helyet Munkácsnak.

Itt született Munkácsy Mihály, a világhírű festőművész, 1844. október 10-én, tehát az egész magyar művészvilágot gyászba borító halála most ötvenhatodik életévében érte.

Szegény szülőktől származván, mesterséget tanult, még pedig asztalosmesterséget. De már tanonckorában olyan csinos tulipános ládákat festett, hogy már ekkor elérte a benne rejlő szép festői tehetséget. Nem is hagyta ez a talentum nyugodni, mert átcsapott az asztalos mesterségtől a szobafestéshez. Innen azután csak egy lépés kellett neki, hogy arcképeket fessen, melyek Szamosy József munkácsi festő figyelmét magukra vonták s ez volt a Miska fiú világhírű dicsőségének a megalapítója. Pártfogója ajánlólevelével felment Munkácsról Budapestre Harsányi Pálhoz, a képzőművészeti társulat akkori igazgatójához.

Ez 1864-ben történt s ekkor festette meg a husz éves Munkácsy első festményét, a *Hazatért s elbeszélő honvéd*-et. A festmény Harsányi Pál tetszését annyira megnyerte, hogy 15 forint havi segélyt utalványozott Munkácsynak és a muzeum képcsarnokában rendezett be neki műtermet. Itt festett első

képét a társulat képsorsolására nyolcvan forintért meg is vásárolta Harsányi.

És a fiatal Munkácsy dolgozott buzgón és sokat. Festett egy *Kukorica patogatás* című képet is, melyet már a sajtó is megdicsért.

Egy évig dolgozott Pesten s 1865-ben a munkája által szerzett pénzen Bécsbe utazott. Itt a művészeti akadémiát látogatta, de semmi segélyt sem kapván, 1866-ban ismét hazajött Pestre s arcképeket, címtáblákat festett olcsó pénzért és rajzokat készített illusztrált lapok számára. De megfestette a *Petőfi bucsuja a szülői háztól* című képet is s pár év alatt annyi pénzt szerzett össze, hogy Münchenbe utazhatott.

Münchenben Ádám Ferenc, az ismert csataképfestő, pártfogolta. Innen pályázott a magyar kultuszminiszter által hirdetett pályázatra és *genreképeivel* az állami nagydíjat egymásután elnyerte.

Münchenből Düsseldorfba utazott s itt kezdetben tájképeket festett; az *Aratáskor* és a *Vihar* tűntek fel. Tanárai, Kraus és Vautier azonban a genreképfestésre sarkalták s ezek szavára hallgatván, megfestette az *Ébredező suszterinas* című képet, majd 1869-ben *A siralomházban* című képet, melyet féligkészben megvásárolt már egy amerikai műbarát s mely az 1870-diki párisi világiállítás első díját nyerte el.

E képével a huszonhat éves Munkácsy egyszerre a hírneves festők sorába emelkedvén, legközelebbi képét, a *Tépészinálók*at 1871-ben már megrendelésre, magas díjazás mellett készítette.

A németek felismerték benne a genreképek festésére irányuló rendkívüli tehetséget s Weimarba tanárnak hívták meg. Ő azonban 1872-ben Párisba költözött, hol az érdekfeszítő tárgyával, az alakok bevezetett egyénisével, főleg pedig a tárgynak annyira megfelelő sötét, buskomor színezetével megfestett *Siralomházban* című képe után nevének jó hangzása volt.

Párisban először kisebb képeket festett, így a *Konyhapolitikus*, a *Közpülő nő* és az *Izákos politikus* címűeket, majd 1873-ban az *Éjjeli csavargókat*, saját gyermek és ifjúkori emlékeinek szomorú behatása alatt, sötét hangulattal úgy a tárgyban, mint koloritban. Derűsebb színezetben festette meg 1874-ben a *Zalogházban* című képét, majd három év múlva az *Ujonckokkal* és a *Falu hőseivel* már vidámabb hangulatokra törekedett. Egy évvel előbb, 1876-ban festette meg a *Műteremben*

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Első virágzás.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Irta: Aldebaran.

Régi Franciaországban sohasem halt meg a király, jelszó volt: »Meghalt a király, éljen a király.« S ez a boldog ország mindenkor eszembe jut, valahányszor olyan embereket látok, kiknek, ha nem is hirdetik, de tényleg úgy látszik, mintha jelszavuk volna: Meghalt a királyné, éljen a királyné. Szeretni fognak, míg csak nők lesznek; ha egyik iránt elhidegülnek, legott egy másik iránt lobbannak szerelemre. Szívök királynéja folyton változik, mint a pataknek vize, mely az imént csörge-dezett előttünk, holnap — tudja Isten, merre lesz!

A minap egy secessziós tudós — látva turbékoló hajadonokat — nem restelte mondani: »Ugy látszik, most divat, hogy mindenkinek van Ő-je. Ha nem ismerném e talleyrandi diplomatát, ki az emberi dualizmus megtestesült képviselője, elhittem volna róla, hogy nem tudja, mily régi divat: szeretni, azt a gulavető fáraók idejében is már régi divatnak találták.

Vagy talán olvasóm sem hiszi, hogy

mióta a próféta a sáránt az égből leesni látta, azóta folyton kísért Amor, a pokol e legfűgőbb ördöge? Gondolja meg, hogy a lenni és szeretni kérdése az ó-kor filozofusainak s az ujjkor gondolkozóinak minden tanát átélte, sőt behunytt szemmel taposta a jog, politika, esztetika és etika minden elvét.

Nem frázis ez, így találjuk az életben. A szumatrai törzsönöktől Anglia királynéjáig, a felséges néptől a tisztelt miniszterekig mindenkinek van ideálja; csak nem minden ideál érhető el. S így esik meg, hogy vannak agglények, kik a szeretet ünnepein is képesek kávéházban üldögni s bámulnak a világra; lelkük tán valahol a múltban valamely kedves emlék romjain pihen; hogy vannak rideg szerzetesek, kik nem szünő buzgósággal imádkoznak, ki tudja miért vagy kiért?

Az előtt, valahányszor a szerelem hatalmáról hallottam, mindig bizonyos levertség, aggodalom vett erőt rajtam. Azt hittem, Ázra nemzetségének jéghideg szívét örököltem, mely szeret mindent és senkit. Vallásban s tudományban kerestem vigasztalást. A vallás még sajtóbbá tette sebeimet, a tudomány nem vetette szét fejemet. Nem találtam semmit, a miért érdemes élnem. A vallás miszteriumait majd a másvilág feltárja, a tudomány mélysegeit sirhalmunk át fogja hidalni.

Félre velük! Kerestem tovább földi léttem célját.

Megtanultam táncolni. Telen-nyáron áldoztam Terpszichorenek. Tetszett a nők lelki világa, lélektani kísérleteket végeztem velük.

Elmult a tánciskola, hullott a hó, a szél elsöpörte a farsanggal együtt. Tavasz nem volt, Pécsen nem szokott lenni. A nyár meleg volt, a szokásos viharok és jégesők sem maradtak el. Földünk gondolt egyet s belevágtatott a téibe. Közel járt a naphoz s mégis oly hideg volt, hogy a daru, fecske jónak látta oda költözni, hol a nap sugar fészkel.

A szél süvöltött, rázta az ablakokat, csapkodta az ajtókat, a kis angyalkák félretették az égből lorgnetjeiket s elvették téli dunnáikat s kirázták a régi pelyheket; a földön azt irták a meteorológiai jelentések: »Nagyfoku légköri csapadék.« Mi közönséges emberek néztük, hogy esik a hó. A filiszterek esernyővel, kalucsniban jártak, a bohémeknek nem imponált télapó, tovább eveztek a földi lét zavaros hullámain . . .

Az Olympuson Terpszichore utlevelet kért az istenek gyülekezetétől, hogy körutra indulhasson.

Hozzánk is beköszöntött.

Meggyújtották tiszteletére a gázlámpákat. Én is elmentem megnézni, hogy fogadják. Beléptem a forum sacrum-ra. Hengő-ringó lánykák hullámzó csoportjai félenken csevegve haladtak a teremben. — A trójai romok alól kiásott zongora megszólalt, valami lengyelke

cimű képét, mely a csöndes családi boldogság idillje közben tünteti fel a művészt és nejét, amint egy festmény felett tanácskoznak. A párisi életet festette impresszionista modorban az *Ujszülött*, az *Atya névnapja*, a *Dajka* és a *Két család* című képein, melyek 1881-ben készültek.

Milton című képét 1877-ben festette a mester s régi irányától eltérve, a szellem működését megragadó módon tüntette fel a költő és szabadsághős ábrázolásában.

E nagyszabású bölcsészeti képtől csak egy lépés kellett a vallásos festészethez s ezt 1882-ben tette meg *Krisztus Pilátus előtt* című képével. Ehhez hasonló nagyszabású kompozíciót az utolsó nagy mester, Rembrandt halála óta nem mutatott fel a műtörténelem. A kép Amerikába került egy műbaráthoz, ki azt az európai diadalmos kiállítási körutja után százhuszezer dollárért megvásárolta. A kép mikor Budapesten volt kiállítva, Munkácsy is hazajött hosszú távollét után Magyarországra s itt Budapesten nagyszerű fogadtatásban részesítették.

Második vallásos képe volt a *Krisztus a kálvárián*, hol az alakok jellemzése egészen realiztikus. *Mozart utolsó perceit* 1886-ban festette meg s ezt is egy amerikai műbarát vette meg ötvvenezer dollárért. A *Pillanatnyi felhevülést* 1888-ban festette meg s ugye képein, mint franciaországi falusi birtokáról festett tájképein is már a színezést használván, a legnagyobb koloristának mutatja be magát. Megfestette *Haynald* Lajos biboros érek és *Liszt* Ferenc arcképeit is és a *bécsi császári muzeum* számára menyezetképet, az új országház számára pedig a *Honfoglalás-t* festette, melyet Szeged város vásárolt meg vázlatban huszonezezer forintért. Az 1896-iki millenáris kiállításon *Ecce homo* (Íme az ember) című képével vett részt, mely szintén Krisztus életéből van merítve.

A világhírű mester közel negyedszázadot töltött már ekkor Párisban s *Wlassics* Gyula kultuszminiszter 1896-ban meghívta, hogy mint a *szépművészetek felügyelője* Budapestre telepedjen s állandéan itthon lakjék.

Az azonban ekkor már a mester egészsége meg volt rendülve. Az a nélkülözésekkel teljes élet, melyet ifjúkorában kellett élnie s az az ünnepeltetés, mely Párisban a dicsőség állandó zenithjén tartotta s ott neki nemcsak előkelő, szép feleséget, önfeláldozó hitvest és édes otthon, de fényt és gazdagságot is szer-

zett — örökös izgalmaival megtörte a mester idegzetét.

És egyszerre jött a szomorú, a villámként sujtó hír, hogy a világraszóló zseni megtört s Munkácsy egy gyógyintézetbe került. Azóta kiesett kezéből az ecset s a fényes talentum megszűnt működni. Élőhalott volt már csak s egyedül a hű hitves nyújtott neki enyhülést, míg most a Lár nem váratlan, de minden emberi szívet megdöbbentő gyászhir szerint a halál megváltotta szenvedéseitől.

És nem jöhetett haza. Ó, a ki mikor már világhírű volt, párisi palotájában a kezdő magyar festőket atyaként fogadta s ki legfényesebb estélyein is arra volt büszke, ha egy-egy *elfütyölt magyar nótáját* a francia Babel közönsége megtapsolta — tudvalevőleg művészettel tudott fütyülni — ő, ki Münchenben, Düsseldorfban is magyar maradt s a németek meghívását nem fogadván el, Párisba a művészek internacionális hazájába költözött, hogy ott is magyar maradjon — nem jöhetett haza, hogy itt lehelte volna ki nagy lelkét s halhatatlan műveket alkotó szellemét itt adta volna át az örök dicsőségnek.

Legnagyobb, világhírű művei sincsenek magyar kézen. A magyar *nemzeti muzeum* »Zivatar a pusztán«, »Petőfi bucsuja« és »Ujoncozás« című képeit őrzi. Haynald biboros arcképe a *magyar tudományos akadémia* vette meg s egyes műbarátoknál vannak még eredeti vázlatok, így *Almássy* Tasziló grófnál az »Ébredő suszterinas« és a »Siralomházban« című képeinek vázlatok; *Andrássy* Gyula grófnál a »Százszalmom« című képe; *Harkányi* Frigyes bárónál a *Milton* vázlatok; *Szana* Tamásnál a mester arcképe; *Odry* Lehelnél egy öreg emberről tanulmányfő és *Beőthy* Zsoltnál egyik vallásos festményének első gondolata. Munkácsy a királytól a magyar nemesiséget és a »Litteris et artibus« kitüntetést kapta.

Munkácsy Mihály halálát budapesti levelezőnk a következő táviratban jelenti:

Munkácsy Mihály a Bonn melletti endenichi gyógyintézetben tegnap meghalt, neje karjaiban, ki tegnap reggel oda érkezett. Munkácsy holttestét haza hozzák Budapestre.

Ma délután jelenti tudósítónk, hogy *Zsivinszky* Mihály, kultuszminiszteri államtitkár Budapestről elutazott Endenichbe, hogy Munkácsy holttestének hazaszállítására iránt intézkedjék.

Még a múlt század egyik mulatságán történt meg velem. Advent volt. Vétkezni csak akartam s máris bűnhődtem. A diva eljött s nem táncolt, a gadropban járt fel-alá. Én kértem, hogy jöjjön táncolni. Nem jött, elment. Kamcsatka és Transzvál messze vannak egymástól, de én egymástól még távolabb levő gondolatokat is össze fűztem. Üdvösség, vagy kárhozat! Nincs közepű! Letaszítottam Istent trónjáról, helyébe Őt ültettem. Ha valaki egy pillanatra bebizonyította volna, hogy nincs leszámolás, akkor most Flammarión öröme csatornákat ácsok a Marsban. Rágyújtottam egy cigarettára s neki indultam a csillagos éjszakának. Oda kinn szélcsend volt, a hó bokáig ért. Éjfél volt már, mély csend uralgott az embertelen utcákon. Egy lélek mélabusan egymagában kesergett. Sokat szenvedett ajkai mégsem panaszkodtak; fájdalommal fel-felsőhajtott: fáj, hogy sirni nem tudok. Talán az én lelkem visszténye volt. Hisz csak káprázat, gondolám s tovább barangoltam a havas éjszakában, nem tudtam, hogy minden éjek éje jár . . .

Igen, mikor az ablakokon jégvirágok jegesedtek, akkor nyílt szívemben az első virág. Az igaz-gyöngy nem terem oly gyötrelmek közt, mint nálam az első virág.

Soká váratott magára, végre megjött. Az idő malma lassan, de biztosan jár . . .

A lavina megindult, hol áll meg, kit söpör el — a jövő titka.

Ha a vége jó, minden jó.

(A tegnap esti tüntetés.)

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1900. május 2.

Tegnap este megjelent lapunkban részletesen megírtuk, hogy miként ünnepelték meg a munkások május elsejét. Ujságírói tisztánk az eseményeknek tárgyilagos feljegyzését hordván magával, nem nyilvánítottunk véleményét a tegnapi munkásünnep ügynevezett »sikerét« illetőleg. De tudósításunkból ugysis értesülhetett a közönség, hogy bizony ez az ünneplés nem valami nagy érdeklődés mellett folyt le. A minek bizony a lelkesedés hiánya és az az általános munkahiány volt az oka, a mi most uralkodik. A szegény népnek nincs munkája, kevés a kenyere; nincs hát kedve a politikához, a szocialistáskodáshoz sem. Ezért folyt le oly csekély számú hallgatóság előtt a tegnap délelőtti népgyűlés s ezért nem is keltett feltűnést, mikor tegnap délután az üszöghi erdőben kisebb csapatokban felvonultak az ünneplő munkások. A tegnapi népgyűlés utolsó szónoka, *Horváth* József, figyelmeztette a népgyűlést, hogy délután két órakor kisebb csapatokban ki fognak menni Üszöghbe, mivel az ünnepélyes felvonulás nincs megengedve. Rendben és csendben viselkedjenek hát a munkások s ne adjanak alkalmat a rendőrségnek arra, hogy velük foglalkozzék. Hiszen tudják ők, hogy a rendőrség nem igen szeret velük foglalkozni.

S meg is történt az Üszöghbe érkezés a városban át szép csendben s az erdőben a mulatság is teljes rondben folyt le. Itt azonban már nemcsak a városi munkások, de igen sok környékbéli falusi munkás és földműves is összegyűlt; no meg a városból is kirukkoltak a munkásgyerekek és a heccre mindig jobban hajló legények s bizony mikor este hét óra tájban feltűntek az erdőből jövők a pálya utcán egész néptengert képeztek.

A hangulat tehát egész ezideig teljesen csendes volt s ezért jelezhetjük mi is tegnap este megjelent lapunkban, hogy május elseje csendben elment.

Igen, a nap elmult, de nem az este.

Már pedig, ha a vége jó, minden jó — gondolhatták a szocialisták vezetői s látván az ériási néptömeget, melyben bizony sok volt a beszeszelt ember, jót nevettek magukban, gondolván: *ezeknek a felvonulását akadályozza meg a rendőrség, ha tudja!*

Mert a csapatos hazatérést is eltiltotta a rendőrfőkapitány; azaz nem ő, hanem — miként egy szónok a tegnap délelőtti népgyűlésen ügyes metaforával kijelentette — *a papának a fia.*

Ugy látszik azonban, hogy a pálya-utcát a tiszteletreméltó rendőrség még nem tekinti a városhoz eső résznek, mert a helyett, hogy annak elején, avagy a balokányi liget táján szólították volna fel szétoszlásra a tömeget: szép nyugodtan várták a pálya-utca és a Buzatér egybeszögelésénél, a Fehér-farkasnál, hogy mi lesz!?

A rendőrkapitányság részéről *Schultz* Ferenc rendőrkapitány, *Sárkány* Ármin tb. rendőrkapitány és *Drazenovich* Jenő rendőrfogalmazó, kellő számú rendőrrel, várták a tömeget. Majd *Oberhammer* Antal tb. rendőrfőkapitány is odaérkezett s közösen kezdték a népet szétoszlásra felszólítani.

Azok azonban nem akartak oszlani. Enekeltek és éltették a szocialdemokraciát és sem a lovas, sem a gyalogos rendőrök nem igen imponáltak nekik. Közben vezetőik, *Szabó* József, *Végh* József, *Kósa* József és *Horváth* József egyezkedtek a rendőrséggel s az általános zűrzavar közepette bár ők felelősséget vállaltak a rendért, bizony nem tudták fenntartani.

És elkésett az az intézkedés is, hogy a kaszárnyában készenlétben levő katonaságot alarmirozzák, mert mire a két század baka kivonult a malom utcán, a néptömeg már fel-

első akkordjai hallatszottak s egy alvó kraterből megindult a néma láva-ár.

Eddig néző voltam. Plátó valahányszor az Eliseumban az ember isteni tulajdonairól beszélt, a halhatatlanok kinevették. Szegény Plátó hasztalan hozott fel példákat (köztük engem is) állításának igazolására, a vigkedélyű Demokritos mindig csak a hajtogatta: majd meglátjuk. S most, mikor látta az »Isteni szerelem« szerzője, hogy én is cserben hagyom, hogy a néző már csak látszólag néző, hamut hintett fejére s a boldogok hazájának legtávolabbi zugába menekült. Ott érték utol a hanghullámok, melyek virágot fakasztottak jégmezőn. Onnan látta, hogy megálltam egy lányka előtt s felkértem táncra.

A titánok hegyeket hajigáltak oda, a honnan az égi végzemény jött, a tritonok felkorbácsolták az oceánt, hogy a zúgó hullámáradat csaknem elsodorja Terpszichore templomát, a gázlángok kacéran kokettiroztak egymással, a legezők tapsoltak . . .

Minden hasztalan. Az istenség végtelen szeretetének mérhetetlen tüze meggyújtott egy mécesst s az kétes világot árasztott maga körül. A kik látták, azt hitték, bolygó lidércfény; nem csoda, hisz magam sem voltam vele tisztában: káprázat-e vagy valóság?!

De eljött a nap, melyről a mantuai hattyu már kétezer év előtt megénekelte: »Eljött a végső nap és elkerülhetetlen idő«. Az a nap minden kételyt eloszlott.

ért a Kossuth Lajos-utcára, a »Magyar Király« szállóig. Közben *Trizler* Aladár rendőrbiztos kocsin besietett a városházára s a még ott levő tiz rendőrt gyors menetben kivezényelte, jelentvén a zavargásokat *Vaszary* Gyula rendőrfőkapitánynak, a ki ekkor szintén a nép elé sietett.

A tömeget a sörház-utcánál ismét szétoszlásra akarta bírni a rendőség. Hiába volt azonban minden erőlködés, az csak tovább vonult, folytonosan szocialista jelszavakat hangoztatva, míg a Király utcán a Kölesönös-Segélyző-Egylet palotája előtt a tiz újabb rendőr elibük ért. Itt kordont akartak vonni a rendőrök, hanem a tömeg egyszerűen magával ragadta őket s ment be folytonos zajongás között az utcán, el a városháza előtt s be a Ferenciek-utcájába. És mindeme örületes zavargásban a rendőség a helyett, hogy hagyta volna őket — ha már a kellő helyen megakadályozni nem tudta — felvonulni a gyárutcai egyleti helyiségbe, egy-egy kurjongató legénykét csipett nyakon s vitte be a torony alá. Négy letartóztatás volt ilyen, természetesen minden komolyabb következmények nélkül, bárha épületes jelenetek fejlődtek ki eme rendőri tapintat nyilvánulásainál. Így például látunk a Sipóc-palota mellett olyan esetet, ahol három rendőr, no meg a felebbvalóik közül vagy kettő, nekiesett egy becsipett atyafinak — és mégis szabadon eresztették, mindeme nagy erőlködés dacára is.

A tömeg azután folytonos zajban vonult be a gyár utcai egyleti helyiségbe pont esti nyolc órakor. Bizony pompásan festett az egész félórás hecc; lovas rendőrök magaslatok ki a tömegből, meg a főkapitány és a kapitányok cilinderei; a rendőri kalpagok fehér tolla lépten nyomon előtűnt s vitte magával Pécs város egész rendőségét a szabadjárta eresztett tömeg le a szocialdemokraták helyiségébe.

Ott tele volt egyszerre a helyiség udvara és a gyár utca. *Vaszary* Gyula főkapitány bement az udvarra és ott a vezetőknek igyekezett orrot adni. Azok azonban azzal védekeztek, hogy öt-hatszáz ember egyenkint csak nem jöhet be a pálya-utcáról a Buzatérre át a központba s vádolták erősen a rendőri tapintatot. A főkapitány előtt kijelentették, hogy az egyleti helyiségben este mulatság lesz s ők felelősséget vállalnak a rendért s azért is, hogy az utcákon nem lesz csoportosulás.

S ekkor a rendőséggel közösen szétoszlásra szólították fel a tömeget, a mely csakhamar szét is oszlott.

Negyedkilencre már mi sem volt a derék heccből, melylyel a rendőri segítség ismét szép sikerhez juttatta a szocialistákat, mert azok megint hivatkozhatnak a hatalmi erőszakra és jogfosztásra. Hiszen még hazajönni se engedték őket csoportosan a májusi ünnepéről s arról pedig, hogy egykét beszélt ember és asszony a »világot megváltó« szocialdemokráciát éltette és dalolt, — ők bizony nem tehetnek. S így jutottak sikerhez május elsejének végén.

Már pedig ha a vége jó, minden jó.

Hirek.

Pécs, 1900. május 2.

Olasz rablóromantika.

Napról-napra újabb gonoszságok hire foglalkoztatja a kalábriai lakosság fantáziáját. A véres kezű *Musolino* banditának gaztetteiről szólnak ezek. Tizenöt hónapja már, hogy az erdős hegységbe visszavonult bandita a hatóságok minden erőlködésének fittyet hány és nagyokat nevet személyes elleneinek minden igyekezetén. Nem bírnak vele.

Egy idő óta az espromontei hegyekben tanyázik. Itt akadt össze nemrégiben egy karabinieri őrzéssel, melynek két emberét

megsebesítette. A napokban pedig olyan tettet vitt végbe, hogy az szinte legendái alakká teszi. Egy kiszolgált karabinieri, *Angelone* Giuseppe, önszántából vállalkozott arra, hogy egyedül szerzi meg a díjat, a mi *Musolino* fejére van tűzve, ha jó puskát és elegendő löszert adnak neki. Megkapta s mint vadász végigcserkészte a hegyvidéket, a hol a rabló tanyázik. Ugy látszik azonban, hogy kifecsegte a szándékát s az üldözött tudomást nyert arról. Megtudta azt is, hogy *Angelone* időszakint hazatér *Castana* mellett levő földeire, hogy azokat művelje. Elrejtőzött itt s megvárta, míg *Angelone* leteszi fegyverét. Azt magához kerítette s leshelyéből rásütötte üldözőjére, de úgy, hogy ne találja halálosan. Aztán odafektette a sebesültet egy zsákra, odaszólitott egy arramenőt és e szavakkal mondotta neki, hogy értesitse a karabinieri-

ket: — Mondd meg nekik, hogy *Musolino* lelőtte egyiküket. Nem kell félniök tőlem, hozhatnak ennek a szerencsétlen nyomorultnak mindent, a mire szüksége van; tudom, hogy családapa és hét gyermeke van.

*Musolino*t *Reggio di Calabria*ban 1894-ben — mint ő állítja — ártatlanul 21 évi fegyházra ítélték, mert azt tartották róla, hogy ő az elkövetője egy gyilkossági kísérletnek, melyet ellensége, *Zosalli* földműves ellen követtek. Szédítően vakmerő módon tört ki néhány társával egy 1898-iki novemberi éjszakán börtönéből s azóta — boszúesküjéhez híven — az ellene vallott terhelő tanúk többségét legyilkolta. Időről-időre bátran keresi föl *San-Stefano*ban rokonait és barátait, hogy szükségleteit ellássa. Rengeteg testi erővel és kitartással játszik ki szülőföldre hegyei között minden üldözést.

Első áldozatai egy szénégető, meg annak felesége voltak, a kik ellene vallottak. Egy éjszaka lesbe állott kunyhójuk előtt s mikor azok kiléptek, lelőtte őket. Egy *san-robertói* ökörhajcsárt, a ki utána kémlt, törével szurta le kunyhójában; ennek az esetnek több tanuja is volt, de senki sem mert neki véteni. Ellenségének, *Localin*nak házat dynamittal próbálta elpusztítani s annak egyik testvérét megölte valami távolfekvő faluban, a hová féltében menekült. Egy *Zirilli* nevű embert nyílt országutan lőtt agyon. Egy *sant' alessioi* rendőrt pedig, a ki elfogta annak idején, 1899-ben lőtt agyon, a mint a mezőről hazatért. A szerencsétlen mellett ott volt a fia is.

— Engedd, hogy fiad félrevonuljon — kiáltott áldozatára — neked meg kell halnod — és eldördült a kérlelhetetlen gyilkos fegyvere. Nyolc vagy tiz ilyen véres esetet tudnak, a mit a bandita elkövetett; szinte legendák fűződnek már hozzája. És hogy mennyire nem utálja a briganti heroizmus iránt annyira fogékony nép, mutatja az is, hogy az érdekében benyújtott kegyelmi kérvényen tömérdek aláírás volt. A föld népe természetesen találja, hogy boszút akar állani és sokan hisznek ártatlanságában (és a legutóbbi idők eseményei bizony elég okot adnak arra, hogy az ember az olasz esküdtek lelkiismeretes ítélethozatalában kételkedjék.) Tudják róla, hogy csak ellenségeinek kell tőle félniök és a szegény embertől mit sem vesz el ingyen. Asszony, leány föltétlen biztonságban van előtte. A boszujától való rettegés aztán megteszi a többi, hogy akár hallgatólag, akár cselekvőleg támogassák. Hasztalan tűztek ki fejére 6000 lírát, hasztalan ajánlottak neki rokonai pénzt, hogy Amerikába vándoroljon. Mindig így válaszolt:

— Megyek, ha mindenkin boszút állottam!

A törvényszéki elnököt most minden lépésen két karabinieri kíséri.

Napirend 1900. május 3-án.

Naptár: csütörtök, május 3. — Róm. kath.: Szt. kereszt feltalálása. — Prot.: Monika. — Görög-kel.: (április 20.) Teodór. — Zsidó: Ijor 4. — Napkél 4 óra 41 perckor; nyugszik 7 óra 12 perckor.

— Hold két 2 óra 10 perckor délután; nyugszik 4 óra 20 perckor éjjel.

Időjárás. A központi meteorológiai intézet jelentése szerint: száraz és meleg idő s zivatarok várhatók. Harcászati céllövészet a Mecsekhegyen.

— (Személyi hírek.) *Br. Fejérváry* Imre főispán ma reggel a nyolc órai gyorsvonattal *Abbáziába* utazott. A főispán — értesülésünk szerint — megváltoztatta szándékát és nem, mint azt tervezte, három heti, hanem csak néhány napi tartózkodásra utazott *Abbáziába*, ahonnan szombaton, folyó hó ötödikén tér vissza. — *Darócy* Aladár dr. főispáni titkár, egészsége helyreállítása céljából néhány heti tartózkodásra szintén *Abbáziába* utazott.

— (Térzene a sétatéren.) A cs. és kir. 52-ik gyalogezred zenekara beszüntette május elsejétől kezdve a *Széchenyi-téren* tartott vasárnap délelőtti térzenéit s holnap (csütörtök) folyó hó harmadikától kezdve minden csütörtökön délutáni hat órától az *Erzsébet-sétatéren* fog hangversenyezni.

— (Előléptetések a vármegyénél.) *Báró Fejérváry* Imre főispán, a belügyminiszterileg jóváhagyott fizetésfelemelés arányában, ifj. *Keller* István, *Igmándy* Ferenc, *Oertzen* Gusztáv és *Zach* Károly irnokokat az első fizetési osztályzatba, valamint *Vice* György és *Karch* Géza díjnokokat ugyancsak az első fizetési fokozatba léptette elő.

— (Jelentés a vizről.) A főmérnöki hivatal a *Tettye* forrás vizállásáról a következőket jelenti: A viztartók tele vannak; a *tettyei* forrás vizszolgáltató képessége f. hó 2-án reggel 4020 köbméter.

— (Katonai hír.) A király a magy. kir. testőrséghez testőrré és századossá kinevezte *makkos-hettyey Hettyey* Gyula debreceni 2 ik honvédgyalogezredbeli elsőosztályú századost.

— (Baleset a részvény-nyomdában.) A »Pécsi irodalmi és könyvnyomda részvénytársaság« és a »Pécsi Napló« nyomdájában ma délelőtt 11 órakor baleset történt. *Márkli* Katalin hajtogatós leány, a gép mögötti ülőhelyén ült, midőn vigyázatlanságból jobb lábát előre nyújtotta. Az üzemben levő gép fogaskereke e pillanatban elkapta a leány jobb lábfejét, a cipőt összetépte s a lábontig ható súlyos zuzódást okozott. A leány segélykiáltása után *Pálfi* István gépmester tüstént beszüntette a gép működését, de ekkor már késő volt. Az esetről értesítették a rendőséget, a honnan *Ludvig* Ferenc dr. és *Tolnay* Vilmos dr. városi orvosok, *Sárkány* Ármin tiszteletbeli rendőrkapitány és *Rangha* János rendőrmester a helyszínre mentek, hol az orvosok bekötötték a szerencsétlenül járt leány lábát s saját kívánatára bérkocsin szüleinek *Indóház-utca* hetedik szám alatti lakására szállították, hol *Bahula* József dr., a kerületi betegsegélyző pénztár orvosa vette gyógykezelés alá. A nyomban megejtett vizsgálat megállapította, hogy a balesetet a leány saját vigyázatlansága okozta.

— (A jogászok kiküldöttei.) A pécsi jogakadémia polgársága által a debreceni diákkongresszusra kiküldött elnök, *Liebhart* József és *Cank* Nep. János olvasóköri tag, tegnap délután a pesti vonattal megérkeztek Debrecenből. A kongresszus eredményéről, illetve határozatairól a legközelebb összehívandó jogász-gyűlésen számol be a két kiküldött.

— (**Katonai szemle.**) Zurna (Károly altábornagy, kerületi parancsnok a múlt napokban Kaposvárra érkezett Pannos Alajos dandárnok és Buttykai Ádám ezredparancsnokokkal s a kaposvári honvéd zászlóaljok felett szemlét tartott.

— (**Táncestély.**) Ma este tartja a helybeli jogakadémia ifjusága első tavaszi táncmulatságát tombolával egybekötve a Vigadóban. Sokan ellene, sokan mellette agitáltak, a hölgyek körében csak úgy, mint a fiatalemberek közt. Hja, néhány nap múlva leszen az athléták táncestélye! Igen természetes, hogy mindkét testület mindent elkövet, hogy saját táncestélye sikerüljön jobban, s a hölgyek között is egyik az athlétáknak fogja pártját, másik a jogászok mellett tör lándzsát. Mindazonáltal jelentjük, hogy a délelőtt folyamán már volt szerencsénk hölgyeket látni, kik a mai táncestélyre jöttek be vidékről. Egyébiránt, hogy mennyiben lesz sikerültnek mondható a mai táncestély, azt holnapi referádánkból fogja olvashatni a közönség.

— (**A „Pécsi tanítóegylet“**) folyó évi május hó 4-én, pénteken délelőtt 1/2, 10 órakor Pécsen, a közs. polgári leányiskola kézimunka-termében (Mária-utca 4. szám, I. emelet) közgyűlést tart. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó-beszéd. Tartja: Mihálovics Antal. 2. »Kell-e külön tanterv.« Előadja: Schmidt Boldizsár. 3. »A phonimimikai irva-olvasási gyakorlat.« Felolvasa: Dobra Imre. 4. Titkári jelentés. 5. Jelentés a pénztár állapotáról. 6. Tisztujtás. 7. Indítványok.

— (**Gyilkos katona.**) Kaposvárott Kiss János vasuti fékező gyanútlanul ment szigetvári-utcai lakásáról az állomásra. A sétatér mellett találkozott egy közöshadseregbeli bakával, ki minden előzmény nélkül kirántotta szuronyát és Kiss Jánost leszurta. Kiss rövid szenvedés után meghalt. A gyilkost elfogták és a katonai hatóságnak átadták.

— (**A pécsi atletikai klub**) — mint azt már megirtuk — folyó hó 6-án (vasárnap) délután és este »Foot-Ball« és vivó versenyekkel egybekötött táncvigalmat rendez. A kétségtelenül érdekes versenyek és este iránt már most is igen nagy a közönség érdeklődése, mit nagyban fokoz az, hogy a fővárosi elsőrendű sport egyesületek tagjai, valamint a helyőrség minden ezredéből néhány tiszt is jelentkezett mindkét versenyre, melyeket tánc fog követni. Hogy az athléták bál ama előkelő estélyek sorábatartozik, a melyeket a mi közönségünk szívesen látogat, azt mondanunk sem kell s így kedvező idő mellett bizvást remélhető, hogy a pécsi atletikai klub bálja a kezdődő nyári multságok között a legjobb sikerűek közé fog tartozni.

— (**Hivatalvesztésre ítélt tisztviselők.**) Előfordultak olyan esetek, hogy a fegyelmi hatóság által hivatalvesztéssel büntetett törvényhatósági tisztviselőt más vármegye főispánja, nem lévén tudomása a hivatalvesztési büntetésről, újra kinevezte tisztviselőnek, noha a törvény (1886. évi 23 t.-c.) akként rendelkezik, hogy a hivatalvesztésre ítélt törvényhatósági tisztviselő a rendes tisztujtás

bekövetkezése előtt újból meg nem választható, sem pedig ez idő alatt ki nem nevezhető. Minthogy az ily esetek csak akkor lesznek elkerülhetők, ha a főispánoknak a hivatalvesztésre ítélt tisztviselőkről tudomásuk van: fölhívta a belügyminiszter a főispánokat, hogy a midőn vármegyéjükben valamely tisztviselőt vagy segéd- és kezelőszemélyzeti tagot akár a fegyelmi hatóság, akár a büntető bíróság jogerősen hivatalvesztésre ítélt, az ítélet rendelkező részének rövid kivonatát közöljék a többi főispánnal, az ekként tudomásukra jutott esetekről pedig valamennyien nyilvántartást vezettessenek.

— (**A májusi ajtatosságok.**) A májusi ajtatosságok, melyek városunk előkelő közönségének tömeges részvételével és közreműködésével már éveken át meg szoktak tartatni, naponkint hat órakor kezdődnek a templomokban. A keresztény világ kezdettől fogva a legnagyobb tisztelettel adózott az Üdvözítő Anyjának s ezen tiszteletének különféle módon adott külsőleg is kifejezést. A májusi ajtatosságok azonban csak a múlt század vége óta vannak szokásban az egyházban. Midőn ugyanis 1789-ben kitört a francia forradalom, mely csakhamar lángba borította a trónt és az oltárt s a keresztények millióit legdrágább kincsüktől, a hittől rabolta meg, egy Lúcia nevű bátorlelkű pap felhívta a francia híveket, hogy segítségért Máriához folyamodjanak. Elvezette őket Mária oltáraihoz, képeihez; tiszteletére ajtatosságokat rendezett, melyeken elragadó szavakkal ecsetelvén Mária erényeit egyrészt

som. De őszinte szándékom, hogy visszatartsam egy csak nehezen jóvátehető ballépéstől.

Ilonka egy pillanatig megvetéssel vegyített szánalommal nézett rajtam végig, aztán idegesen, bosszankodva kacagott fel:

— Pompás gondolat! Egy lovastiszt mint De Ryon! Nagyszerű! Sok szerencsét az új vállalkozáshoz!

S ezzel aztán ott hagyott a faképnél.

VIII.

Később magam is azzal gyanúsítottam magamat, hogy nem valami szellemesen viselkedtem s már bánni kezdtem nagylelkűségim rohamomat, de végre is a legkülönfélébb »filozofia« szempontokból tekintve a dolgot, mégis arra a következtetésre jutottam, hogy ennél az ostobaságnál alig tehettem volna okosabbat.

Szeretni, nem szerettem már azt az asszonyt, Schreyer úrral rivalizálni pedig nem volt semmi kedvem. Hiányzott az egészről az a rész, mely a komoly nőhódítókra ingerlőleg hat: az érdekesség!

Mindamellet az azonban az utolsó hetek vál-

Várnayné óvatosan körülnézett s mosolyogva ült le mellém a kerevetre. Szemeiben, azokban a bársonyos pillájú, lágytekintetű szemekben azonban ez alkalommal nem csendes megadás, vagy bánat tükröződött vissza, hanem valami csodás, pajkos életkedv, melybe nem csekély kacérság vegyült. Vörhenyes hajú fejét kacéran hajította jobb vállára s mosolyogva nézett a szemem közé:

— Megkapta a levelemet főhadnagy úr? — kérdezte.

— Minden bizonynyal nagyságos asszonyom. Mi huszártisztek még kadét korunkban is pontosan teljesíteni szoktuk azt, mit reánk biznak.

— Megértette a tartalmát? . . . Olyan kacér mosolylyal kérdezte ezt tőlem s oly elragadó volt e pillanatban, hogy más körülmények között talán hasznomra tudtam volna fordítani ezt a pillanatnyi szerelmes hangulatát, de most hirtelen eszembe jutott az a hosszú hajú művész s azért hidegen, de azért eléggé barátságosan válaszoltam:

— Levelét lehetetlen volt félremagyaráznom.

— Nos tehát? . . .

Várakozásteljesen nézett rám s ajkain már ott lebegett az a diadalmas mosoly, mely akkor szokta az asszonyok arcát szinte eltorzítani, midőn

azok követésére serkentette őket, másrészt pedig buzdította, hogy Mária közbenjárásával igyekezzenek kiengesztelni az Istent, hogy szorongatott egyházán és a szegény francia népen könyörüljön. Így keletkeztek a májusi ájtatosságok, melyek hazánkban is gyorsan terjedtek el már csak azért is, mert nemzetünk kezdetől fogva vetélkedett a többi nemzetekkel a Mária-kultusz művelésében.

— **(A debreceni diákkongresszus.)** Április hó 30-án délelőtt, mint tudósítónk írja, 9 órakor a debreceni diákkongresszus az augusztus hóban rendezendő párisi nemzetközi diákkongresszusra való részvételt tárgyalta nyugodt hangon. Wolfner egyetemi hallgató szónoki beszédében fejtette ki, hogy miért szükséges a magyar ifjuságnak megjelennie a párisi nemzetközi diákkongresszuson. Az okot a multból, a turini diákkongresszusból vonja le, hol a nagyváradi akadémiáról eltávolított oláh joghallgatók gyalázatos módon magyarellenes akciót fejtettek ki elannyira, hogy a magyar ifjuság e kongresszuson a legkedvezőtlenebb omenek mellett jelent meg. A magyar ifjuság erélyes magatartása, argumentumokkal teljes beszédei azonban pocsékká tették az oláhok törekvéseit, sőt magukat az oláhokat is. E vereség az oláhokat nagyobb tevékenységre ösztönzi, hogy a mi nem sikerült nekik Turinban, az sikerüljön Párisban. Ezért kell harcra készen a magyar ifjuságnak a párisi nemzetközi diákkongresszusra minél tömegesebben kimenni. Többek hozzászólása után elvileg ki is mon-

dotta a debreceni diákkongresszus, melyre csak a mármaros-szigeti akadémia nem küldött képviselőket, hogy lehetőleg az ország minden főiskolája fog kiküldeni megbizottakat Párisba. Tegnap este az »Arany biká«-ban a diákkongresszus tartotta táncestélyét, melyre megjelent Debrecen hölgyvilága. A főiskolák hallgatói jóhírnevük kivívásáért pompás kedvvel s kitartóan táncoltak a debreceni szép hölgyekkel kivilágos kivirradtig. Mint értesülünk, a debreceni diákkongresszus utolsó pontja a hortobágyi kirándulás valószínűleg elmarad.

— **(Névmagyarosítás.)** Dr. Stein Ármin, hutti illetőségű, mohácsi lakos vezértéknevének »Szilárd«-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— **(Szivenszúrt legény.)** Regruták mulattak vasárnap éjjel Vékény község kocsmájában. Voltak ott a szomszédos Maza községből is katonának bevált legények, kik közül az egyik összeveszett egy vékényi legénnyel. A verekedést kezdő legénynek négy mázai társa segítségére sietett s az általános harc közepette ellenfelük egyszerre egy késszúrást kapott mellébe, mely éppen a szívet találta és halálát okozta. A szászvári csendőrség le tartóztatta mind az öt mázai legényt s be kisértte a sásdi járásbíróshoz. A megölt legényt tegnap temették el a vékényiek nagy részvéte mellett.

— **(Egy kis csilagászat.)** Május hónapban a nap 1 óra 11 perccel nől, mert míg elsején 4 óra 45 perckor kelt és 7 óra 9 perckor nyugodott, tehát hossza 14 óra

37 perc volt, addig 31-én 4 óra 11 perckor kelt és 7 óra 45 perckor nyugszik, tehát a naphossza 15 óra 55 perc lesz. A hold első negyede 6-án 2 óra 55 perckor délután, holdtölte 14-én délután 4 óra 53 perckor, utolsó negyede 21-én este 9 óra 47 perckor és új hold 28-án délután 4 óra 6 perckor lesz. Ugyanekkor látható teljes napfogyatkozás is lesz. A nap 21-én délután 2 óra 39 perckor lép az Ikrek jegyébe.

— **(Éjjeli zene.)** Furcsa kis szerenád adott tegnap éjjel egy szerelmes legény a Klimó-utcában. Odaállt a szíve választott hölgy ablakai alá s mélabús hangulatban, sivitó hangokat csalt ki egy okarina agyag torkából. Hogy a közeli szomszédoknak nem valami édes dolog lehetett ez a csendháborítással igen közeli rokonságban levő szerenád, azt talán nem is kell mondanunk, hiszen ki a manó szeretné azt, ha békés éjszakai álmából csakugy »ölfütyülök.« Hír szerint a szomszédok panaszt emeltek a rendőrségnél az éjjeli okarínázó ellen, kinek kilétét azonban eddig nem sikerült kipuhatolni.

— **(Elveszett kulcsok.)** Tegnap este felé az Erzsébet sétaterén egy nagyobb csomó, karikára fűzött kulcs veszett el. A becsületes megtaláló kéretik, hogy a különben értéktelen kulcsokat a rendőrségnél adja át.

— **(Tájszólás.)** Mint lapunk munkatársa mondja, Debrecenben a sok nekünk furcsa szokás között divik egy tájszólás is. Ott ugyanis, ha valamelyik szép kis lányt meg akarnak dicsérni, minden epitheton ornansz

biztosra veszik, hogy kacérságukkal sikerült egy férfi szerelmi vallomását kicsikarniok. Az ilyesmi-
ből sem a szív, sem a lélek nem érez semmit, ez csupán a hiuság legyezgetésére való. S e pillanatban valóban szánalmat éreztem e nővel szemben, kin meglátszott, hogy most, midőn váratlanul ugyszólván önmagának visszaadták: a szabadság érzete, a méltatlan bánásmód okozta bosszuszomj, az eddig eltűrt mellőztetés keserősége, a sértett hiuság, furcsa háborut vívtak egymással ez asszony bensőjében. Tudta, hogy szép, tudta, hogy szeretni képes, élni akart, bosszulni és szeretni. Meghódítani, ha lehet az egész férfi-világot. Személyhez nem kötötte ezt a vágyat; mindegy volt neki, akár Schreyer, a hosszuhaju művész, akár én, szóval akárki: csak a férje ne!

Elhatároztam, hogy őszintén fogok ezzel az asszonynyal beszélni s azért előbbi várakozásteljes kérdésére komolyan válaszoltam:

— Nagyságos asszonyom szeretetreméltó so-raiban azt kérdezte tőlem, hogy vajjon pusztán lovagiasságból vagy pedig szerelemből verekedtem meg önért. Nos — hogy őszinte legyek — nem tudom e pillanatban, vajjon lovagiasságom vagy szerelmem volt-e nagyobb, de mégis azt hiszem,

az utóbbi, mert rendes körülmények között nem szoktam a magamnak is sajátos, a svadronnál különben is divó léha hangon megütközni . . .

Ilonka szemeiben valami sajátságos fény vilant meg, midőn idegesen félbeszakított:

— Mondja már: szeret?!

— Igen. Mint barátom feleségét.

— Csak úgy?

— Ne tekintse oly csekélységnek a barátságomat, melyre most bizonyosan jobban rászorul mint szerelmemre.

— Valóban nem értem.

— Nagyságos asszonyom most a legjobb uton halad, hogy férjét megcsalja. Kivel? Az önnek e pillanatban teljesen mindegy. Schreyer úrnak azt hiszem régebbi jogai vannak.

Beszélgetésünk alatt most említettem ezt a nevet először. Várnayné az első pillanatban megdöbbenve nézett rám, de aztán ismét mosolyogni kezdett:

— Féltekeny? — kérdezte közelebb huzódva hozzám.

— Nem. Az ember nem lehet olyasmire féltekeny, mi sohasem volt az övé. Ne higgye, hogy a csalódott szerelmemet adom. Nem szoká-

nélkül egyszerűen csak annyit mondanak: — »Ejnye, be furcsa kis lány!« — s ezzel elmondták róla a lehető legnagyobb dicséretet. Nálunk az elajta dicséretre legalább is gyanusán, sőt méltatlankodva megkérdenék, ha vajjon: mért is olyan furcsa az a kis lány?

Művészet, irodalom.

○ Színészet Kaposvárott. Somogyi Károly színtársulata, mely most Ujvidéken működik, május hó 15-én Kaposvárra érkezik s ott marad, míg a fürdőszézon meg nem nyílik, midőn Balaton-Füredre távozik. Somogyi színtársulata jól van szervezve s nagy erkölcsi és anyagi sikerrel játszik Ujvidéken.

Törvénykezés.

§ Megszűnt csőd. A kaposvári kir. törvényszék Kéthelyi Miksa, kaposvári bejegyzett kereskedő ellen nyitott csődöt megszüntette.

§ Egy élet a fegyházban. Vannak emberek, a kik tán azért születtek, hogy úgy szólván egész életüket a fegyházban üljék le, a kiknek a gyakori s szégyenletes büntetés nem hogy meghozná az eszét, sőt még inkább elveszi. Ilyen egyén valami Schrott József nevezetű ember is, ki mindössze csak 33 éves s már háromszor volt néhány évi időtartamra mindannyiszor fegyházzal büntetve s most újra 3 évi fegyház büntetéssel sújtotta a kir. törvényszék. S ha lehet a múltból a jövőre következtetni, bizton elmondhatjuk, hogy a három év után ismét visszavágy a fegyházba s így majd egész életét ott tölti el. Schrott József alig hogy kiszabadult a soproni fegyházból, Pécsre jött s kimenvén Abbaziába egy társával, Krieger Jánossal találkozott. Sörözés közben néhány lopási tervet kovácsoltak ki. A közeli községeket szemelték ki a munkálkodás köréül. 1899. évi augusztus 11-én Bodára mentek s éjjel néhány háznál bekopogtak. A hol feleletet kaptak a kopogásra, onnan odább állottak. Bató János házában nem hallottak semmi neszt, mert az ünneplő szobán kopogtak. Nyomban benyomták az ablakot s Krieger János bemászott a szobába, honnan körülbelül 85 frt értékű ruháneműt adogatott ki Schrott Józsefnek s azzal elillantak. Schrott Józsefet elfogták, Kriegernek mindez ideig sikerült kikerülni a büntető igazságszolgáltatást. Valahol bujdos, azaz csavarog. Schrott a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy ő csak őrt állott. Azonban e védekezését tönkretette a vizsgálat, mely az ott lopott tárgyak nagy részét nála megtalálta. Egyébként is a lopásra tulságosan fel voltak készülve. Schrottnál revolver, a másikonál puská volt. A királyi törvényszék tehát lopás büntetésében mondta ki Schrott Józsefet bűnösnek és ezért három évi fegyházra, öt évi hivatalvesztésre s politikai jogainak elvesztésére ítélte őt jogerősen.

§ Délben. Rada Ferenc haraszti lakos 1899. évi szeptember hó 26-án délben átment szomszédjának, Varga Jánosnak az udvarára, hogy mint ő vallja az eső-becsurgót megjavítsa. Panaszos ellenkezőleg azt állítja, hogy almát lopott volna Rada uram s ő nya-

koncsipve követelte vissza az almát, a mitől az vonakodott. Ekkor elkezdte egy bottal szurkálni, azaz csak fenyegetni úgy, hogy Rada kénytelen volt az utcára kihátrálni s mikor már itt nem tudott egyébként védekezni, a kezében levő kapával Varga felé sújtott s annak kezét találta. A kir. törvényszék a jogos önvédelmet látván fennforogni, Rada Ferencet a vád és következményei alól felmentette.

§ Verekedés. Mikor verekedés van, már úgy vagyunk, hogy önkénytelenül is Duna-Szekcső jut eszünkbe. Mert — mi tőrés tagadás — itt esik meg a legtöbb s legszenzációsabb verekedés. A kir. törvényszék most is egy dunaszekcsői verekedéssel foglalkozott. Duna-Szekcsőn sorozás volt. Sok legény bevált akkorában, sok meg nem, mint minden sorozásnál. E két tábor aztán ellenséges viszonyt folytatott, mint Duna-Szekcsőn minden sorozás után. A dolog különben még 1897. évben történt. Ez évben szeptember 12 én ugyanis e két tábor között nagy volt a ribillió. Az ujoncok kezdték a verekedést s Hermann Pétert valaki hátba vágta baltával s ezt ráfogták Limpek Ádámmra, kit azonban a kir. törvényszék e vád alól felmentett, minthogy nem lehetett bizonyítani rája semmit sem. Ez ügygel kapcsolatosan egy másikat is tárgyaltak. Hermann Pétert társai megboszulandók, másnap, 1897. szeptember 13 án Limpek Ádámot, Vagner Ádám és Heraer János eldöngették. Tettüket be is ismerték, a miért is a kir. törvényszék könnyű testi sértésért 14 napi fegyházra s egy nappal helyettesíthető 10 korona pénzbüntetéssel sújtotta a vádlottakat. Az ítélet jogerős.

§ Nyugalomba vonulás. Horváth Mór, pécsváradai járásbíró — mint értesülünk — legközelebb nyugalomba vonul. Már be is adta nyugalmaztatása iránti kérvényét az igazságügyminiszterhez. — Práger István, mohácsi járásbírói irnok, végkielégítéssel nyugalomba vonult.

§ Halálra ítélt tábornok. Nancyban a katonai hadbíróság halálra ítélte Tonnelier Gaszton francia tábornokot lopás, gyilkolás és árulás miatt. A tábornok agyonlőtt egy kertészlegényt, gyémántot lopott egy ékszerésztől és

sorra írta gazdag rokonaihoz a névtelen zsarolóleveleket, amelyben agyonlövéssele fenyegette őket, ha itt meg ott 50,000 frankot le nem tesznek. A halálos ítélet Franciaországban óriási feltűnést kelt.

§ Csődügy. A pécsi kir. törvényszék mint csődbíróság közhírré teszi, hogy Raab Gábor kereskedő, pécsi lakos elleni csődügyben a tömeggondnok kérvénye folytán az elárverezést elrendelte, miről az összes hitelezőket értesíti.

TÁVIRATOK.

— Az országgyűlésből. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A képviselőházban ma Dániel Gábor elnökölt. A rövid ülésen Hegedüs Sándor, kereskedelmi miniszter, beterjesztette a kereskedelmi megrendelések gyűjtésének megszorításáról szóló törvényjavaslatot. Több apróbb javaslat elfogadása után az ülés végetért.

— Miniszterek a királynál. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bécsben a király kihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt és Vlascics Gyula kultuszminisztert is.

— Debreceni huszárok Berlinben. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bécsből írják, hogy a debreceni Vilmos huszárezred küldöttsége a királylyal együtt megy Berlinbe.

— A kvótabizottságok ülése. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A kvótabizottságok nem Récsben, mint kellene, hanem Budapesten fognak tárgyalni.

— A kereskedelmi miniszter Bécsben. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Sopronból Bécsbe ment állatforgalmi ügyek miatt. Ma azonban már Budapesten volt.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Ifj. Vogl János

kőfaragó üzlete Pécsen, Vásár-tér 5. szám.

Jankovits Hugó ur szappangyarával szemben.

A nagyérdemű gyászoló közönség szives figyelmébe ajánlom legnagyobb választékú

SIREMLÉK-RAKTÁRAMAT

a legolcsóbb árak mellett.

Tiszteletteljesen felkérem a n. é. gyászoló közönséget raktárom szives megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

Ifj. Vogl János.

Siremlékek 6 frttól feljebb.

Siremlékek 6 frttól feljebb.

172. sz.

Tlkv. 1900.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Dárdai Takarékpénztár végrehajthatónak Francisák Márton és neje Kovács Mária sepei lakos végrehajtást szenvedett ellen 120 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. járásbiróság területén levő Sepse községben a 209. sz. betétben levett 417/2. hrsz., 109. házszámu ingatlanra 320 kor. kik. árban, 457. hrsz. ingatlanra 816 korona kik. árban, a 2444. hrsz. ingatlanra 104 kor. kik. árban, a sepei 182. sz. betétben foglalt 472., 473. hrsz. és 88. sz. ingatlanra 506 kor. kik. árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1900. évi május hó 26-ik napján d. e. 10 órakor Sepse községben a birói lakban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 32 korona, 81 korona 60 fillért, 10 korona 40 fillért, 50 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-a alatt jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság, 1900. évi január hó 16-án.

Dr. Molnár kir. albiró helyett

Székács,
kir. albiró.

Értesítés.

Dr. Áronffy Rókus ügyvéd irodáját f. é. május hó 1-én Mária-utcza 18. sz. házba helyezte át.

Szép erős hasított, két méteres

tölgyfa
karót

szállít jutányos árban

Marton Miksa

fakereskedő

Pécsett, Szigeti ország-ut 33. szám.

Telefon-szám 88.

Egyben ajánlja nagy raktárát szép asztalos anyagokban, épület-, metszet- és tűzifában, aszfalt-, kátrány-, elszigetelő lemez és carbolineumban. — Aszfalt elszigetelő más nedves falak szárazzá tételére.

Sürgöny!!!

Hová menjünk mulatni?

Sehová máshová, mint a

„NÁDOR“ kávéházba,

hol esténként Budapest legkitünőbb

NŐI ZENEKARA

Rollinger J. karmester vezetése alatt fog játszani.

Kitünő kávéházi italok! — A híres Cserta-féle borok!
Pontos kiszolgálás!

Számos látogatást kér tisztelettel

Weindorfer János,
kávés.

Hirdetések jutányos áron a kiadóhivatalunkban vétetnek föl.

Az elismert legjobb első pécsi moly ellen biztosító és ruhaóvó intézet

alkalmat nyújt a n. é. közönségnek, hogy télen használt ruháit, bundát, szőrmeárut sat., nyáron át a leggondosabb ápolás által mindennemű károk ellen csekély díjazás mellett, megvédje.

A ruhák kívánatra elhozhatnak és az elismervény ellenében vissza is küldetnek.

A midőn még a n. é. közönségnek szives tudomására adom, hogy az összes nálam lévő ruhaneműek az első magyar általános Biztosító társaságnál az elmúlt idényben 35.000 koronára biztosítva voltak, maradtam magam b. figyelmébe ajánlva, kiváló tisztelettel

MANDL ARMIN

szücs üzlete és ruhaóvó intézete

Irgalmasok-utca.